

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.
Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

»Народ« излази свакога дана по подне.
Штампариа се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

ПРОБУЂЕНА СВЕШТ

Да Аустрије нема, требало би је створити. То је мишљење, које је немачка дипломатија створила и проповедала ради својих овајчакских циљева и жудје за превлашћу над целим светом, а које су све европске државе подржавале, прихватале, усвајале. Аустрија у многоме има томе да захвали што је постојала, држећи у стези и ропству многобројне народе. И не само, да је постојала, него је играла и улогу велике силе.

Аустроугарска монархија је била свагдашњи и непомирљиви непријатељ свију својих народа. Она је пречила сваки покрет њихов за слободу и уједињење. Она је свесна била тога, да ће јој слобода и груписања истоветних народа у једну целину доћи главе.

Своје разне и многобројне народе држала је Аустрија помоћу верске разлике и познате девизе Хабсбуршког дома: Подели па владај! И вешто је знала један народ са другим завести, дајући час једном час другом по неку кривицу.

То су јој била једина сигурна и моћна средства за одржавање себе као државе, јер никаквог другог услова није имала. Аустрија, као тобожња држава није постојала ради својих народа, него су народи њени постојали ради ње управо ради династије перфидних и злокобних Хабсбурговаца. Јер

Аустрија и није држава која свој опстанак оспива на Уставу и праву народа, него баштина језуитског дома Хабсбуршког.

Али пробужена народна свешт има да учини данас крај баштини Хабсбурговаца.

Аустријски Словени, снажно и мушки траже слободу, независност и народну државу, у којој ће једино наћи своју народну срећу, свој напредак и своју процват. Више не може бити речи ни о каквим повластицама, нагодама и самоуправама, јер су сви народи потпуно начисто стим, да будућност своју могу обезбедити једино у својој, народној, самосталној држави, која ће се подићи на развалинама Аустрије. Тај силан покрет народа двојне монархије, који неустрашимо траже своје право и слободу, не плашећи се и не бојећи се ни мука, ни патњи, ни застрашивања, па ни мученичке смрти, даје маха надама да су Аустрији дани избројани.

М. Липовац.

ДИВЉАШТВО

Лондон. — Неколико људи са потопљене једрилице »Едуард Мари« искрцало се на енглеску обалу. Они причају невероватне ствари о немачком варварству. Кад је једрилица била погођена, са ње су се укрцала на један сплав три морнара и упутила према енглеској обали, која је била удаљена око 32 километра.

На броду је био остао само тешко рањени господар. Пошто једрилица није била потонула, то су Немци зауставили енглески сплав, укрцали на њ два немачка морнара и вратили га да потопи непотопљену једрилицу. Кад је сплав пристао уз једрилицу, један је немачки морнар убио господара брода на очиглед његовог сина, и потом је са својим другом потопио једрилицу. После тога Немци су се вратили на сумарен, оставивши енглеске морнаре без хране и без воде.

ТУЧА У РАЈХСРАТУ

Париз. — Вести из Швајцарске доносе опис о сценама, гунгули и тучи у аустријском парламенту у току дискусије о исхрани, која се изродила у праву битку између Словена и Немаца.

СЛОБОДАН РАД

Француски Министар привреде и исхране Виктор Боре, пошто је, због дискусије у скупштини о пројекту закона о гајењу жита био спречен да присуствује свечаној седници Пољопривредне Академије послао је свога шефа канцеларије, да га замењује и да прочита говор који је он имао да држи на седници.

Доносимо неколико извадка из овог говора:

»Сада треба предвидети дан, када ће слободан рад индивидуалне енергије моћи да се успостави. Тога дана улога државе у првом реду ће се састојати у томе, да бодри и помаже приватну иницијативу, а не да је замени.

Сталним измењивањем мисли настаће трајна утакмица у напорима између јавне управе и сеоског ста-

новништва. Због тога биће неопходна једна широка децентрализација.

Ја проучавам један пројект, који има да у сваком од осам инспектората, који одговарају тачно обележеним земљорадничким областима, створи један организам грађанског реда са финансијском аутономијом, једну врсту окружног надлештства, у коме ће бити практичари, научењаци и администратори, а који ће стварати, управљати или помагати све могуће установе, које су подесне да побољшају земљорадњу у области, колико у погледу продукције, толико и у погледу продаје земљорадничких производа.

Из искуства стеченог ратом никнуће напредак у будућности. Ништа се неће пропустити, што се научило у тешким данима.

»Ви ћете, господо, имати заслуга, од првог часа, да сте вашом науком, вашим саветима и примерима припремили нов помет земљорадњи. Народ вам много дугује и ја сам срећан, што вам у име његово могу да одам пошту, која вам припада.»

ИЗ РУСИЈЕ

Париз. — Јављају из Штокхолма, да је у Москви откривен један тајни комитет, који је имао да обори са власти Совјете и да уведе војну диктатуру са генералом Каледином на челу. Много је лица ухапшено.

Лондон. — Јављају, да је република Кавказ обавестила Турке, да она не признаје уговор закључен са болшевицима и да неће евакуисати Батум, као и да Турци морају засебно да преговарају са кавкаском републиком.

Ако Турци покушају да заузму ове области силом а пошто за тај крај имају врло слабе снаге, то ће се ствар безусловно свршити у корист кавкаске републике.

Париз. — Дознаје се из Петрограда, да су представници разних група из већине распуштене Уставотворне Скупштине упутили савету савезничких сила у Москви протест против мира, који не обавезује руски народ. Само Уставотворна Скупштина може да одлучи о миру или рату. Једна делегација позива све грађане Русије, да уједине све своје силе за одбрану слободе и части отаџбине.

ОДГОВОРНОСТ ЗА РАТ

Рим. — Одговарајући на питање о аутентичности телеграма, о којима је Толики споменуо нешто у скупштинској седници од 5 децембра 1914 да би доказао како је Аустрија хтела напасти Србију, државни подсекретар за спољне послове Борсарели је изјавио, да ти документи у ствари постоје, али да се за сада не могу објавити.

ЦЕНЗУРА У АУСТРИЈИ

Базел. — Жалећи се на одвратан начин, којим је угушена у Аустроугарској слобода мисли и речи, бечки »Арбајтер, Цајтунг« набраја, да је од јуна 1917 до марта 1918 било у парламенту око 165 интерпелација и 115 говора, чије је публиковање цензура забранила или дозволила да се објаве тек као службена скраћена парламентарна саопштења.

Лист опажа, да сем

тога цензура забрањује да се употребљују у штампи и зрази као: »беда«, »глад« или »очајање становништва.«

ТЕВТОНСКИ МОРАЛ

Рим. — До данас непријатељ је увек тврдио како се он при бомбардовању са аероплана придржава међународних конвенција бомбардујући само војничке објекте.

Међутим пре неколико дана пао је у наше линије један немачки авиатичар, који је изјавио, да циљ њиховог бомбардовања нису војни објекти, већ отворене незаштићене вароши. Циљ је да убију што више лица грађанског реда да направе панику у народу, да убијају морал и да проузрокују на тај начин револуцију код противника. »Због тога нама је много стало — каже тај авиатичар — да погине једно невино дете, једна жена или један старац више. То је наш циљ, кад бомбардујемо Париз, Лондон, Венецију и Падову, а жао нам је што су ваше веће вароши толико много удаљене од наше базе, да их не можемо посетити нашим бомбонама.«

Ово је тевтонски морал.

АСКИТ О МИРУ

Лондон. — Аскит, у једном говору, држаном својим бирачима рекао је, да је Хертлинг прихватио у главном четрири Вилсонова услова. Затим, Аскит упоређује ово прахватање у

ФЕЛТОН

МАРСЕЛ ПРЕВО:

ДВАДЕСЕТ ОСАМ ДАНА

— Госпођа Кутелје господину Кутелје —

4. априла
О, драги мој, како ми је тешко самој са собарицом, како ми је време досадно и жалосно. И мислити, да тек има два дана како си отишао, и да још читавих двадесет шест дана имамо да будемо раздвојени једно од другог, односно двадесет седам рачунајући и дан путовања. Не, влада поступа врло ружно, врло неразумно. То није требало да буде да се младој жени отима њен љубљени муж три месеца после свадбе. И због чега, кажи ми, молим те? Зашто си им потребан тамо у Бресту, у пешадији, кад ја седим потпуно сама у Паризу? Зар доли-

кује првом чиновнику министарства да маршира с пушком о рамену и под командом људи који нису способни ни слуге да му буду? И после, још бих и могла разумети те твоје четри недеље у Бресту, да си нежењен и да још живиш с мајком у Бретани. Али данас кад смо добили место у Паризу? Видиш, драги мој, све је то врло бесмислено, а и врло неразумљиво што има толико незадовољника у републици.

Ти знаш љубашку у твој кабинету за рад? Она такође жали за тобом. Кад год погледам на њу, дође ми и да се смејем и да плачем.

Твој друг Симон био је код мене. Како изгледа, ти си га молио да ме посећује за време твог одсуства, да ме разонођује и да ми прича о новостима из министарстава, које би ја потом достављала теби. Он је био врло љубазан; уопште, он је врло васпитан и мио. Но слушајући га како прича о министарству, о чиновницима истоветно као и ти, осећала сам се тако тешко. Нисам се могла уздржати од плача. Сиromaх Симон није знао шта да ради. Не верујем да ће скоро опет доћи. Прва му посета није донела баш много пријатности.

Збогом, драги мој, збогом, лепо мој, љубави моја. Твоја те мала жена силно и снажно љуби у бркове. Она овог часа иде да спава и да машта о својој Жаку, старајући да јој се он присни.

Шарлота.

Н. З. Сад сам баш добила писмо од твоје мајке. Пише да би желела, да ти после вежбе одеш к њој на једно недељу дана. Али не, ни пошто.

12. априла (одломак)

...Гледам да се читањем спасем несанице. Али ти и сам знаш, не марим много за читање; већ ме почну и очи да боде, али заспати не могу па не могу. И после, кад се у књигама двоје воле и дају једно другом пољупце, почнем да мислим о теби — и плачем.

Господе, како се осећам сама у нашој широкој постели.

...Твој друг Симон продужио је да долази код мене. Он сада долази сваки други дан. Са задовољством љаскам с њим, али отворено говорећи, зар теби не изгледају његове честе по-

сете младој жени малко неразумне и незгодне? Најзад, мене се то савршено не тиче. Човек, који би могао да учини да заборавим мога Жака, још се није родио. Али он? Твој друг је нежењен, млад, а ја не изгледам рђаво, зар није истина? Мени изгледа да он у последње време гледа на мене некако парочито и смешно. Навиши ми шта треба да радим и то ћу урадити.

Н. З. Нећу да ти говорим ништа непријатно, али, драги мој, твоја је матери заиста несносна. Шта јој смета да она дође код тебе у Брест? Тако би те виђала сваки дан.

Шарлота.

16. априла (одломак)

...То што ми пишеш врло је нељубазно: Као да све жене замишљају, како треба само да их погледају, и тога часа да се појави страст,

Уверавам те најљубазније да твој друг Симон почиње да се заљубљује у мене. Ти извесно знаш да ми је то савршено свеједино, али зашто пуштати тога сиротог младића да сиђе с ума? Зар није боље рећи му отворено, да треба да остаје у министарству? Уосталом, како хоћеш.

Ја још увек патим од несанице, живци су ми врло растројени, ништа не једем, ништа ме не занима. Код куће ми је тешко, а опет мрзи ме да идем куда. О врати се што пре, мој драги, мој обожавани. Потребно ми је да будеш поред мене. Ако ти после вежбе будеш и недељу дана код мајке, знај, да вративши се у Париз, нећеш више наћи своју малу Шарлоту. Умрећу, умрећу од туге. Ти разумеш сада, да не треба да идеш код мајке? Обећавао си ми?

Шарлота.

— Свршиће се —

главном са условима о миру наметнутим Русима, за које каже: »Не знамо чему би се имали више чудити: да ли цивилизу, којим је такав мир наметнут, или веровању, да би се на основу таквих услова могло доћи до општег мира. Ко може још да сумња, после закључка мира са Русијом, шта би значила немачка победа за Европу и цео свет? Узмимо за пример, Белгију. Каква би била њена судбина, кад би Немачка диктовала мир по моделу наметнутог мира у Брест-Литовску? Не, не, на тај начин не можемо да дођемо до правог мира! Уговор у Брест-Литовску мора да послужи као пример, да се слично штогод никад не сме закључити.«

ЕКОНОМСКА БОРБА

Атина. — Према телеграмима из Цириха немачка штампа почиње да се забрињује због одлука, које су донела економска америчка друштва, да ће и после рата наставити економски блок против Немачке. »Берлинер Тагблат« тражи, да се у циљу парира-

ња овог удара закључи један економски уговор између Немачке и Енглеске.

ПРИМЕРИ ИЗ АМЕРИКЕ

Вашингтон. — На основу мандата, који се има издати Палмеру, секретару страних добара у Сједињеним Државама, на првом месту доћи ће продаја добара, која припадају Кајзеру, Бетман Холвсгу, јункерима у опште и немачкој војсци.

Ових је дана Палмер у Сенату пред комисијом за кредите поднео о овом извештај. Из овог се извештаја види, да Америка намерава да уништи у својој земљи немачку авангарду. Палмер је изјавио, да непријатељ мора знати, да су све везе, које је он са америчком трговином и индустријом био створио, прекинуте не само за трајања овог рата, већ за навек.

Палмер је изложио, какви су немачки интереси у Сједињеним Државама и додао је да ће новац од продатих непријатељских добара употребити за државну корист.

у јануару месецу умрло је 3761 лице, од којих 777 од туберкулозе. Има недељу дана како у Бечу готово никако нема меса.

Дневне Вести

ПРЕДАВАЊЕ У ЛОНДОНУ

Српски Црвени Крст у Лондону приредиће читав низ предавања и скупова. Први такав скуп био је 25 прошлог месеца, под председништвом српског посланика у Енглеској г. Ј. Јовановића.

ИНВАЛИДСКА ПОМОЋ

Управа Фондова извештава да је Одбор за одређивање државне помоћи на рачун инвалидске потпоре одобрио потпору за сва лица која по закону о потпори војних инвалида на то имају право односно која су сиромашног стања. Пријаве у којима је имовно стање означено као добро и средње одбијене су. Свима којима је помоћ одобрена послато је од 100 до 150 динара на име помоћи, а и у будуће ће се слати.

ИНЖИЊЕРИМА

Резервни инжињерски капетан Михаило Димитријевић, инжињер општине београдске и секретар Удружења српских инжињера и архитеката, ескадрила 521, пошта бр. 80 — у циљу реорганизације удружења моли све колеге да му пошаљу своју адресу и податке о томе јесу ли жељени или не, и каква им је служба у грађанству. Моли исто тако да му доставе све што би за удружење било од општег значаја.

НАЈЛЕПШИ ПОМЕН

Коста Ј. Адамовић инжињерски капетан 1. кл. положио је 500 динара Друштву за заштиту деце у Водену и уписао за члана добротвора своју покојну мајку Периду Ј. Адамовић, рез. инжињерски капетан 1. кл. положио је 50 динара и уписао за члана утемељача свог покојног брата Божидара М. Максимовића свршеног богослова, војника II. рез. болничке.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У области Ремса продрло је једно наше одељење у немачке линије за читав километар у дубину, порушило заклоне и довело заробљенике. Око поноћи одбијен један непријатељски испад, коме је претходила јака артиљеријска припрема. На десној обали Мезе снажна артиљеријска борба, нарочито код коте 344.

Извештај штаба Источне Војске. — Артиљеријски двобој на неколико тачака на фронту. Енглеска и француска авијатика бомбардовала је депоје западно од Витолза и код Дојрана.

САОПШТЕЊА

Ђурица Дувић из Амерића космојског има писмо од жене Селене код поднаредника Светозара В. Станковића 1 тел. одељење п. бр. 999.

Милосав Илић да јави своју тачну адресу Петру Томићу телефонски, бр. п. 28, како би му могао послати фотографију његове жене Мице и ћерке Босе, Славке и мале Горице.

Ђорђе Г. Ковачевић болничар болнице Њ. В. Престолоноселци. Александра п. бр. 999. Тражи брћу: Живана и Станимира из села Привине Главе ср. шидеки окр. вуковарски (Срем), први је дошао из Русије а други је у некој јединици, ко буде ма шта о њима знао, молим да ме на горњу адресу извести.

Љубинко Бугарчић, штаб брд. арт. пука п. бр. 315, бив. деловођа из Мишара—Шабач, моли свакога ко шта зна да му јави за Љубинка Живановића из Мишара, бив. обвезник пионирског полу баг. за кога незна ништа од Крфа.

Велисав Дреновац артиљ. капет. 1 кл. да јави своју адресу Арсенију И. Миливојевићу арт. кап. п. бр. 504 јер има извештај од сестре Персе из Крагујевца.

Станоје Радовић, Драгомир Николић и Драгић Божовић да се јаве капетану Арсенију И. Миливојевићу п. бр. 504 јер за њих пита Савка Чедо Лазовића из Краљева.

СТРАХ КОД НЕМАЦА

Цирих. — »Фосише Цајтунг« пише: »Свет се налази пред највећим војничким догађајима. 400 дивизија налази се на фронту од Северног до Јадранског мора. Будућност је неизвесна.«

ШВЕДСКИ БРОДОВИ

Париз. — Шведски власници бродова одлучили су да ставе Енглеској на расположење још бродова, чија укупна тонажа износи 600.000 тона. Ова одлука Шведске сматра се као знак негодовања према Немачкој.

трљеза. Под нашом патром пронала су три непријатељска сепара. Велика активност немачке артиљерије у целој зони испред Ипра и позади.

Доцаије — Одбијено је једно непријатељско одељење, које је покушало да се приближи нашој линији северноисточно од Армијерија. Активност непријатељске артиљерије код Ипра продужује се. Исто тако нешто непријатељске артиљерије код Камбреа, Вермет и око Армијерија.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих. — Турски министар морине Цемал наш тражио је од парламента одобрење кредита од једног милиона турских лира за трошкове морнарице.

Париз. — Клемансо, Пишон, Орландо Бисолати и Бианки вратили су се овде из Лондона.

Берн. — Турска неће да призна кавкаску републику.

Атина. — Фабрике дувана у Немачкој прекидају посао крајем ове недеље. Хиљаде радника остаће без посла.

Париз. — Из Јаца: Маргилومان је известио краља Фердинанда, да прима састав кабинета. Он ће остати још неколико дана у Букурешту, да разговара са грофом Чернином.

Лондон. — Овде ће се 7 маја држати једна Савезничка конференција.

Рим. — Влада је одбила да уведе у активну војску кор гарибалдински, који се састоји из 50.000 људи.

Лондон. — Јављају из Њујорка, да је четири милиона примерака последње Вилсонове посланице раздато у Русији, а један и по милион у Немачкој, од којих 200 хиљада на немачком фронту.

Петроград. — Совјет у Калуги прогласио је независност републике Калуге, југозападно од Москве.

Рим. — У Лозану се одржала једна конференција о међусобним односима турско-бугарским.

Берн. — На конгресу у Москви минималисти су се уздржали од гласања, говорећи да су совјети ујединили Русију под немачким јармом. Одговарајући им, Лењин их је назвао фанатичима.

Хавр. — Немци су пре неколико дана стрелили у Анверсу чувеног очног лекара Де Пеца. Верује се, да је његова судбина стигла и лекара Фронсоа, такође из Анверса.

Њујорк. — Америка ће узети под најам 30 холандских бродова, који се налазе у америчким лукама.

Атина. — Грчка ће добити 2000 аргентинских волова. У Америци ће се купити петролеум.

Атина. — Из Берна: Савезно Веће забранило је три листа са максималистичким тенденцијама: Фордерунг, Фраје Југенд, и Интернационале Југенд.

Вашингтон. — Влада је известила генерала Першинга, да ће ско-

ро отпутовати за Француску знатни контингенти војске и биће експедована огромна количина муниције, како је предвиђено у оперативном плану.

Берн. — Тачни резултати гласања о миру на Московском конгресу ови су: За 704, против 261, одсутни 140.

Њујорк. — Председник Вилсон је прокламацијом категорички забранио приватна авијатичка вежбања за све време рата. Почивући од 17 марта, сваки државни авијатичар мора бити снабдевен војном објавом.

Берн. — Класа 1901 у Немачкој позвата је под заставу.

Вашингтон. — Инспектори рада у бродарницама уверавају, да ће конструкција нових бродова сваког месеца бити све већа. Укупна тонажа лађа, које ће се саградити до 1 јануара 1919, износиће 4.500.000 тона.

ДЕШЕШЕ „НАРОДА“

Вашингтон. — Ради снабдевања житом својих европских савезника, Америка је засејала ове године 7 милиона ари више него што је просечно засејавала за последњих пет година.

Атина. — Из Амстердама: »Рајнско-вестфалске новине« пишу да треба са Фландријом закључити засебан мир, и на тај начин ће Белгија престати да постоји као држава.

Атина. — Из Париза: Норвешка влада забранила је образовање антимилитаристичких клубова.

МАЛИ ОГЛАСИ

Влајко Радовић пократи београдски ресторатер и Антоније Тромбал, такође пократи кафеџија и ђевабиџија, узели су под закуп поред кафеана »Витолза« и хотел »Железничка Станица«, до самог »Витолза«. Поред простране две сале, саиздан је и салон нарочито за топле дане, у коме ће бити дивна хладовина. Сем тога, биће велика и уређена башта за лето. Хотел располаже великим бројем соба; модерним креветима и чистим постелима. Сваког дана ботат српски јеловник. Јела укуса и готовљена на чистој свињској масти. Кујна је већ призната као најбоља у Солуну и са умереним ценама. Сваког дана тазе домаће кобасице, само од свињског и говећег меса, које се праве пред гостима, о чему су се сви наши посетиоци уверили; фришки ђевабчићи и ражњаци и остали меселуци. Вина миста и природна. Највећи гурмани и пробирачи биће задовољени. Дођите и уверите се. 45